

ON TOT VA COMENÇAR

Conèixer l'artista per entendre l'obra,

El Dalí íntim i el Dalí espectacle

La transcendència dels primers anys de vida familiar en la personalitat de Dalí està àmpliament documentada, i aquesta personalitat està completament lligada al seu art, com queda explicat durant la visita a la Casa Natal, que permet aprofundir en els lligams familiars del geni: la conflictiva relació amb el pare, que l'acabarà desheretant i expulsant de casa; amb la mare, Felipa Domènech, que moriria quan Dalí tenia només 16 anys; amb la seva germana Anna Maria, quatre anys menor que ell, amb qui mantindria una estreta relació fins el 1929, any en què Dalí coneix a Gala.

La Casa Natal parla de la vida íntima i de la vida pública de Salvador Dalí. De la vida íntima, en els mateixos espais que el van veure néixer i créixer. La resta de l'edifici presenta la vida pública i mediàtica del geni (les nombroses performances, el treball amb Hitchcock i Walt Disney, la seva relació amb els mitjans de comunicació.). Sense deixar de banda el context de la Figueres de principis de segle XX i la influència i la importància de la geografia empordanesa en la seva trajectòria vital i artística.

La Casa Natal és el primer equipament cultural de caràcter públic que neix amb la voluntat d'explicar la persona i el personatge de Dalí, i respon a la necessitat d'explicar *On tot va començar*.

FIGUERES -La ciutat de Dalí

Fronterera i afrancesada, oberta i comercial, burgesa i pagesa alhora, laica i republicana, inquieta i amb una forta tradició democràtica. Així era la Figueres de començament de segle XX, la ciutat on va néixer aquell qui havia de ser el seu pintor universal. Les persones no s'entenen sense els llocs que les han vist créixer. Dalí i la ciutat de Figueres n'és un clar exemple.

“Figueres, l'any 1916, quan el meu germà –que tenia dotze anys– feu els primers passos en el món de l'art, era una ciutat oberta, lluminosa, liberal, extravertida i senyorívola, amb una inquietud intel·lectual que l'ennoblia.” Anna Maria Dalí a *Salvador Dalí vist per la seva germana*.

LA FAMÍLIA - La forja del caràcter del geni

La família és, juntament amb el paisatge, allò que configura la personalitat de Salvador Dalí durant els primers anys de vida.

Va ser en aquesta casa on es va forjar el caràcter del futur geni del surrealisme, marcat pels enfrontaments amb un pare autoritari; l'absència d'una mare que va morir massa aviat; la relació amb la seva germana petita que sempre el va idolatrar i l'ombra d'un germà mort tot just nou mesos abans del seu naixement i de qui va heretar el nom. A més de la presència de la tieta, l'àvia i la mainadera, que van col·laborar en la seva educació.

El “noi”, com l'anomenava tothom a casa, va créixer essent un fill consentit però acabaria sent rebutjat per la seva família a causa de la seva producció pictòrica i literària.

LA CASA- On va començar tot

La zona entre els carrers Caamaño i Monturiol va ser urbanitzada per Tomàs de Puig (1771-1835), un advocat liberal que va col·laborar amb els napoleònics durant la invasió francesa. Després de la guerra es va haver d'exiliar i els seus béns van passar a la seva neta, Dolors de Puig, que es casaria amb Narcís de Fonsdevila i Xammar, marquès de la Torre.

El 1898 la marquesa va encarregar un nou edifici al llindar del jardí de casa seva a l'arquitecte municipal, Josep Azemar Pont. L'edifici resultant, acabat el 1900, va ser una construcció de tres plantes i terrat que tenia tres façanes (dues encarades als carrers Monturiol i Caamaño i la tercera al jardí de la marquesa).

El pare de Salvador Dalí hi va instal·lar el despatx de la notaria a la planta baixa mentre que la família va establir la residència a l'entresol. És entre aquestes parets on el pintor va forjar alguns dels records i experiències que el marcarien de per vida.

LA VISITA - Les veus de Dalí

El fil conductor de la visita a la Casa Natal, d'una hora de durada, és un diàleg interior entre dues veus, que acompanya el visitant a través d'una audioguia a 4 idiomes (català, castellà, anglès i francès). D'una banda, una veu que evoca Dalí en primera persona, a partir de fragments dels seus pensaments, escrits, cites, entrevistes i declaracions. De l'altra, una veu narradora. Per acompanyar la primera i facilitar els requeriments d'idiomes, circulació, mobilitat i orientació dins del centre, hi ha una locució que guia el visitant al llarg del recorregut, i alhora permet la interpel·lació amb el visitant provocant la seva curiositat o complicitat i, sobretot, ajuda a explicar allò que Dalí no pot explicar en primera persona, o tot allò que altres diuen d'ell. El visitant pot recórrer les diferents plantes, essent l'entresol la que conserva alguns dels espais més emblemàtics de la infància de Dalí. Entre ells, l'habitació on va néixer.

El projecte vol que el visitant es deixi portar pel flux de la consciència de l'artista. A través d'ell descobrirem les claus que el van convertir en la persona i el personatge que va arribar a ser.

El recorregut

L'accés a la casa natal es fa per la porta del casal de l'esquerra. D'entrada el visitant accedeix al vestíbul, on hi ha la recepció i la botiga. Mirant la façana que dona al carrer Monturiol, a la dreta, s'hi instal·la un calidoscopi que es pot veure a través del vidre des de fora. Es tracta d'un recurs vistós per atraure l'atenció del vianant.

A la planta baixa hi ha la sala d'obres convidades, mostres de petit format, la primera de les quals ha estat "La família Dalí" (20.10.2023 – 11.02.2024), que va permetre mostrar la família Dalí vista per l'artista, amb retrats del pare, la mare, la germana i del mateix artista, procedents del Museu Nacional d'Art de Catalunya i de col·leccions particulars.

A partir d'aquest espai es desplega el contingut, en un circuit audioguiat i a través de multitud de recursos museogràfics que ens presenten la vida íntima i la vida pública de Salvador Dalí.